

Бурядай АССР-эй аймагуудай, колхоз болон совхозуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй 1961 оной СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ УЯЛГАНУУД

(Эхинийн 1-дэхи нюрта)

1961 ондо 4500 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Байкало-Кударын аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 13,6 центнер тарья, тэрэ тоодо 13,0 центнер шэниисэ, 15,8 центнер ячмень, 250 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо хурьяах. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр колхозуудта 1820, совхоздо 1750 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхозуудта 3,5, совхоздо 2,6 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 3 мянган тоно тарья, 1343 тоно мяха, 4130 тоно һу, 34,3 тоно нооһо, 750 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 23 процент тарья, 27,1 процент мяха, 22 процент һу, 80 процент үндэгэ эхээр худалдаха.

Колхозууд болон совхоздо эбэртэ бодо малай тоо 7 процент, үнээдэй тоо 20,4 процент, хонидой 3,4 процент олошоруулха.

1961 ондо 2800 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Бичурын аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 11,6 центнер тарья, тэрэ тоодо 11,1 центнер шэниисэ, 300 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо, 100 центнер сахарай свёкло ургуулжа абаха. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр колхозуудта 1570, совхоздо 2100 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхозуудта 2,8, совхоздо 3,0 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 11500 тоно тарья, 3010 тоно мяха, 6470 тоно һу, 322 тоно нооһо, 2500 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 21 процент тарья, 32,6 процент мяха, 25,4 процент һу, 15 процент нооһо, 55,5 процент үндэгэ эхээр худалдаха.

Колхозууд болон совхоздо эбэртэ бодо малай тоо 10 процент, үнээдэй тоо 29,8 процент, хонидой тоо 20,4 процент олошоруулха.

1961 ондо 2700 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Зэдэн аймаг—дунда зэргээр гектар бүрийнөө 10,6 центнер тарья, тэрэ тоодо 10,7 центнер шэниисэ, 8,8 центнер ячмень, 250 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр колхозуудта 1570, Борьбогой совхоздо 2100, «Октябрьский» совхоздо 1910 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхозуудта 2,7, Борьбогой—3,9, «Октябрьский» совхоздо 3,0 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 11 мянган тоно тарья, 4870 тоно мяха, 8270 тоно һу, 1014 тоно нооһо, 1433 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 33 процент тарья, 25,5 процент мяха, 30,5 процент һу, 6,2 процент нооһо, 42 процент үндэгэ эхээр тушааха.

Колхоз болон совхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 10 процент, үнээдэй тоо 26,4 процент, хонидой тоо 11,7 процент олошоруулха.

1961 ондо 3500 гектар шэнэ газар элдүүлхэ.

Яруунын аймаг—дунда зэргээр гектар бүрийнөө 9,2 центнер тарья, тэрэ тоодо 9,6 центнер ячмень, 100 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Дунда зэргээр үнээн бүрийнөө колхозуудта 1590, Яруунын совхоздо 1920, Исингын совхоздо 1600, «Комсомольский» совхоздо 1750 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхозуудта 3,0, Яруунын совхоздо 3,3, Исингын—3,0, «Комсомольский» совхоздо 2,9 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 4900 тоно тарья, 2980 тоно мяха, 7200 тоно һу, 318,2 тоно нооһо, 390 мянган үндэгэ эхээр худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 2,3 дахин эхээр тарья, 33,2 процент мяха, 15,2 процент һу, 6,9 процент нооһо, 92 процент үндэгэ эхээр худалдаха.

Колхоз болон совхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 13 процент, үнээдэй тоо 21,6 процент, хонидой тоо 10,3 процент олошоруулха.

1961 ондо 13150 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Занграйн аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 8,3 центнер тарья, тэрэ тоодо 9,1 центнер шэниисэ, 250 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр колхозуудта 1530, совхоздо 1850 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхоз, совхоздо 2,8 килограмм нооһо хайшалха.

Гүрэндөө 2200 тоно тарья, 1605 тоно мяха, 4280 тоно һу, 163,5 тоно нооһо, 544 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол хоёр дахин эхээр тарья, 20,9 процент мяха, 21,5 процент һу, 17 процент нооһо, 10,2 процент үндэгэ эхээр худалдаха.

Колхозуудта, совхоздо эбэртэ бодо малай тоо 8 процент, үнээдэй тоо 20,5 процент, хонидой тоо 17,9 процент олошоруулха.

1961 ондо 2130 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Кабанский аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 13 центнер тарья, тэрэ тоодо 13,8 центнер шэниисэ, 250 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Үнээн бүрийнөө колхозуудта 1935, совхоздо 2000 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхозуудта, совхоздо 3,1 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 2500 тоно тарья, 1267 тоно мяха, 4110 тоно һу, 30,1 тоно нооһо, 725 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 68 процент тарья, 14,5 процент мяха, 19,2 процент һу, 18,4 процент нооһо эхээр худалдаха.

Колхозуудта, совхоздо эбэртэ бодо малай тоо 13,0 процент, үнээдэй тоо 24,5 процент, хонидой тоо 5,6 процент олошоруулха.

1961 ондо 3210 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Кяхтын аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 8,8 центнер тарья, тэрэ тоодо 9,6 центнер шэниисэ, 8,7 центнер ячмень, 400 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Дунда зэргээр үнээн бүрийнөө колхозуудта 1800, Кударын совхоздо 1800, Кяхтын—2180, Погранична совхоздо 1880 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхозуудта 3,4, Кударын болон Кяхтын совхозуудта 3,0, Погранич-

на совхоздо 2,7 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 8100 тоно тарья, 3900 тоно мяха, 8590 тоно һу, 439,5 тоно нооһо, 1826 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхитой сасуулбал 34 процент тарья, 32,5 процент мяха, 26 процент һу, 18,8 процент нооһо, 31,8 процент үндэгэ эхээр тушааха.

Колхоз, совхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 7 процент, үнээдэй тоо 21,8 процент, хонидой тоо 17 процент олошоруулха.

1961 ондо 3090 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Закаменай аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 9,9 центнер тарья, тэрэ тоодо 10,1 центнер ячмень, 200 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Дунда зэргээр үнээн бүрийнөө колхозуудта 962 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө 1,9 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 1100 тоно тарья, 2034 тоно мяха, 4000 тоно һу, 109 тоно нооһо, 288 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 17 процент мяха, 18 процент һу, 10 процент нооһо, 15,1 процент үндэгэ эхээр худалдаха.

Колхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 7 процент, үнээдэй тоо 15,6 процент, хонидой тоо 15 процент олошоруулха.

1961 ондо 600 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Мухаршэбэрэй аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 10,3 центнер тарья, тэрэ тоодо 10,7 центнер шэниисэ, 6 центнер гэршүүхэ, 300 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр колхозуудта 1700, Суулгын совхоздо 1900, «Эрдэм» совхоздо 1840 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхозуудта 3,1, Суулгын совхоздо 3,0, «Эрдэм»—3,2 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 12600 тоно тарья, 4370 тоно мяха, 8310 тоно һу, 526 тоно нооһо, 2275 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 10 процент тарья, 22 процент мяха, 25 процент һу, 17,7 процент нооһо, 43,7 процент үндэгэ эхээр худалдаха.

Колхоз болон совхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 6 процент, үнээдэй тоо 28,5 процент, хонидой тоо 15,3 процент олошоруулха.

1961 ондо 2700 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Прибайкалин аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 13,7 центнер тарья, 250 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр 2114 килограмм һу, хонин бүрийнөө 3,3 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 1600 тоно тарья, 652 тоно мяха, 2460 тоно һу, 5,4 тоно нооһо, 786 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 29,3 процент тарья, 18 процент һу, 35 процент нооһо, 60 процент үндэгэ эхээр тушааха.

Колхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 9,7 процент, үнээдэй тоо 16,1 процент, хонидой тоо 16,2 процент олошоруулха.

1961 ондо 400 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Сэлэнгын аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 8,3 центнер тарья, тэрэ тоодо 9,1 центнер шэниисэ, 9,3 центнер ячмень, 280 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Дунда зэргээр үнээн бүрийнөө колхозуудта 1830, совхоздо 1850 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө колхозуудта 3,2, совхоздо 2,6 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 3000 тоно тарья, 3840 тоно мяха, 8040 тоно һу, 864,5 тоно нооһо, 1370 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо 1960 онойхидо оробол 33,2 процент тарья, 22 процент мяха, 26,8 процент һу, 10,7 процент нооһо, 14 процент үндэгэ эхээр тушааха.

Колхозуудта, совхоздо эбэртэ бодо малай тоо 6 процент, үнээдэй тоо 21,3 процент, хонидой тоо 17,2 процент олошоруулха.

1961 ондо 2700 гектар шэнэ газар ашаглаха.

Советск аймаг—дунда зэргээр гектар бүрийнөө 8,5 центнер тарья, тэрэ тоодо 9 центнер шэниисэ, 300 центнер силостэ орохо кукурузын ногоо ургуулжа абаха. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр 2200 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө 2,8 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндөө 1200 тоно тарья, 700 тоно мяха, 3100 тоно һу, 55 тоно нооһо, 340 мянган үндэгэ худалдаха юм.

Тус аймаг энэ үе соо эбэртэ бодо малайга тоо толгойе 20,8 процент, үнээдэй 45,0 процентээр олошоруулха. Тинхэдэ 1961 ондо 600 гектар шэнэ газар элдүүлхэ болоно.

Тарбагатайн аймаг—таряалангай гектар бүрийнөө дунда зэргээр 10,6 центнер ургаса, тэрэ тоодо шэниисэ 11,4 центнер, гэршүүхэ 5,8 центнер хурьяаха. Тэрэншэлэн кукурузын газарай га бүрийнөө 300 центнер ногоон эшэ наба абаха байна. Мүн үнээн бүрийнөө дунда зэргээр 1700 килограмм һу нааха, хонин бүрийнөө 3,1 килограмм нооһо хайшалха. Гүрэндэ бүхидөө 5300 тоно орооһо тарья, 1929 тоно мяха, 4560 тоно һу, 132 тоно нооһо, 1180 мянган үндэгэ худалдаха уялгатай.

Байгша ондо нёдондойхидо 26,1 процентээр эхээр мяхан, 28 процентээр эхээр һүн, 19 процентээр эхээр нооһон, 20 процентээр олон үндэгэн худалдагдаха болоно.

Аймагай колхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 5 процентээр, үнээдэй 17,1 процент, хонин хүрэгынэ 12,2 процентээр олошорхо. Энэ жэлдэ хамта 800 гектар шэнэ газар ашаглагдан элдүүлэгдэхэ.

Түнхэнэй аймаг—бүхы таряалангай гектар бүрийнөө дунда зэргээр 12,9 центнер ургаса, тэрэ тоодо шэниисэ 14,5 центнер, 5 центнер гэршүүхэ, кукурузын газарай га бүрийнөө 300 центнер ургаса абаха. Колхозуудтань үнээн бүрийнөө дунда зэргээр 1480 килограмм, совхоздо 1600 килограмм һүн хаагдаха байна. Мүн колхозуудта хонин бүрийнөө 2,3 килограмм, совхоздо 2,5 килограмм нооһон

хайшалагдаха. Гүрэндэ бүхидөө 5 мянган тоно орооһо тарьян, 2030 тоно мяхан, 5110 тоно һүн, 78 тоно нооһон, 1290 мянган үндэгэн худалдагдаха юм. Тингэжэ мүнөө жэлдэ нёдондойхидо орходоо орооһо тарьян 15 процент, мяхан 28,1 процент, һүн 18, үндэгэн 26, нооһон 7,8 процент эхээр худалдагдахань.

Эндэхэ колхозуудта, совхоздо эбэртэ бодо малай тоо 8 процентээр, үнээдэй 16,8 процент, хонидын 6,2 процентээр олон болохо. Энэ жэлдэ хамта 1690 гектар шэнэ газар ашаглагдаха байна.

Хорин аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 8,7 центнер орооһо тарья хурьяа, кукурузын газарай га бүрийнөө 250 центнер ногоон эшэ наба абаха. Аймагай колхозуудта үнээн бүрийнөө дунда зэргээр 1350 килограмм, Анаагай совхоздо 1850 килограмм, Хэжэнгын совхоздо 1460, Хорин совхоздо 1700 килограмм һүн үнээн бүрийнөө хаагдаха. Колхозуудын хонин бүрийнөө 2,9 килограмм нооһо, Анаагай совхоз 3,1 килограмм, Хэжэнгын, Хорин совхозууд 2,9 килограмм нооһо хонин бүрийнөө хайшалха юм. Гүрэндөө хамта 3550 тоно тарья, 3770 тоно мяха, 6780 тоно һу, 750 тоно нооһо, 790 мянган үндэгэ худалдаха. Байгша ондо нёдондойхиноо мяхан 25,6 процент, һүү — 13,3 процент, нооһон 9,1 процентээр эхээр абаха байна.

Эндэхэ колхоз, совхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 11 процент, үнээдэ 29,6 процент, хонид 17 процентээр олон болохо.

1961 ондо 4100 гектар шэнэ газар ашаглагдаха.

Баунтын аймаг—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 7,4 центнер орооһо тарья хурьяаха. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр 860 килограмм һу наажа, гүрэндөө 540 тоно һу, мүн 290 тоно мяха худалдаха. Байгша ондо нёдондойхидо орходоо мяхан 35,3 процентээр эхээр худалдагдахань.

Колхозуудтань эбэртэ бодо малай тоо 4 процент, үнээдэй 5 процент, ороонуудай тоо 18 процентээр олошорхо.

Энэ жэлдэ аймагта хамта 320 гектар шэнэ газар элдүүлэгдэхэ байна.

Ахын аймаг—гүрэндөө 500 тоно мяха, 700 тоно һу, 24,5 тоно нооһо худалдаха. Энэ жэлдэ 1960 онойхидо орходоо мяхан 26 процент, һүн 14,3 процентээр эхээр худалдагдахань.

Аймагай колхозуудта эбэртэ бодо малай тоо 6 процент, үнээдэй 9,6 процент, хонидын 14 процентээр олошорхо.

1961 ондо хамта 250 гектар шэнэ газар ашаглагдажа элдүүлэгдэхэ.

Хойто-Байгалай аймаг—гүрэндөө 20 тоно мяха, 100 тоно һу худалдаха. Үнээн бүрийнөө дунда зэргээр 1540 килограмм һу нааха юм.

Энэ үе соо колхозуудтань эбэртэ бодо малай тоо 14 процент, үнээдэй 16,6 процент, ороонуудын 18 процентээр олон болохо.

Түрүү колхозууд, совхозууд бүри дээшлүүлэгдэн социалистическэ уялга абаа.

Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—гектар бүрийнөө 11,5 центнер орооһо тарья, 300 центнер кукурузын ногоон эшэ наба хурьяаха. Гүрэндөө 2500 тоно тарья, 680 тоно мяха, 1000 тоно һу, 73 тоно нооһо, 500 мянган үндэгэ худалдаха. Нёдондойхидо орходоо мяхан 22,4 процент, һүн 33 процентээр эхээр худалдагдаха.

Эндэ эбэртэ бодо малайга тоо 3200, тэрэ тоодо үнээдэй 1170 гэхэ гү, али 30 процентээр олон болохо. Мүн хонидоо 23500 хүргэхэ гэхэ гү, али тэдэнэй 9 процентээр олошоруулха, гахайнуудаа 2500, шубуулаа 15 мянгада хүргэхэнэ.

Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 10 центнер тарья, 450 центнер силостэ орохо кукурузын ногоон эшэ наба хурьяаха. Гүрэндөө 400 тоно орооһо тарья, 240 тоно мяха, 550 тоно һу, 21 тоно нооһо, 100 мянган үндэгэ худалдаха юм. Нёдондойхидо орходоо мяха 27,8 процент, һу 60 процент, нооһо 18 процент, үндэгэ 69 процентээр эхээр худалдаха байна.

Эбэртэ бодо малайга тоо 1150 хүргэхэ гэхэ гү, али тэдэнэй 21 процентээр олон болохо. Үнээдэй 400, хонин хүрэгөө 8500 хүргэжэ, 21 процентээр олошоруулха.

Бичурын совхоз—гектар бүрийнөө 10 центнер орооһо тарьяанай ургаса, 300 центнер силостэ орохо кукурузын ногоон эшэ наба хурьяаха. Гүрэндөө 3000 тоно тарья, 700 тоно мяха, 1700 тоно һу, 81 тоно нооһо, 120 мянган үндэгэ худалдажа, нёдондойхиноо тарья 179 процент, мяха 50 процент, һу 40 процентээр эхээр худалдаха болоно.

Адууна малайга тоо толгойе 10 процентээр, тэрэ тоодо үнээдэй 34,7 процентээр, хонин хүрэгөө 15 процентээр олошоруулха.

Зэдэн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз—гектар бүрийнөө дунда зэргээр 11,5 центнер орооһо тарья, 400 центнер силостэ орохо кукурузын ногоон эшэ наба хурьяаха. Гүрэндөө 1000 тоно тарья, 520 тоно мяха, 840 тоно һу, 88 тоно нооһо, 120 мянган үндэгэ худалдаха. Нёдондойхитой сасуулдада мяхан 33 процент, һүн 32 процентээр эхээр худалдагдаха.

Адуу малайга тоо толгойе 2380 хүргэжэ, тэдэнэй 15 процентээр, үнээдэй 1100 гэхэ гү, али тэдэнэй 56 процентээр олон болохо. Хонидоо 27700 хүргэжэ, 10 процентээр олошоруулха.

Колхоз, совхозуудай ажахын нилээд олон түрүүлүшэ дээшлүүлэгдэн уялганууде абаа.

Кукурузада гектар бүрийнөө нимэ ногоон эшэ наба хурьяаха:

Кяхтын аймагай «Родина» колхозой Н. И. Дампилов 150 га газарта — 1000 центнер; Кяхтын Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой Б. Б. Галданов 150 гектар газарта — 1000 центнер;

Кяхтын аймагай Кударын совхозой Р. Д. П. Сорунув 100 гектарта—1000 центнер;

Кяхтын аймагай Кударын совхозой Н. О. Биев 100 гектар газарта—1000 центнер;

Бичурын аймагай Ждановой нэрэмжэтэ колхозой С. Д. Бадмаев 140 га газарта—700 центнер; Мухаршэбэрэй Суулгын совхозой Д. Ж. Жамбал 200 гектар газарта—700 центнер ургаса абаха.

Свёклошод гектар бүрийнөө нимэ сахарай свёкло хурьяаха:

Бичурын аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Е. Н. Павлов 110 га газарта—200 центнер;

Бичурын Калининой нэрэмжэтэ колхозой С. Куприянов 60 гектар газарта—200 центнер ургаса хурьяаха.

Гахайшад: Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой Н. Н. Пустырев 2000 гахай шажаха, 1500 центнер мяха абаха; Бичурын совхозой М. Л. Конечных 1200 га шажаха, 1000 центнер мяха абаха;

Бичурын Ждановой нэрэмжэтэ колхозой Д. Дульский 1200 гахай шажаха, 1000 центнер мяха абаха;

Кяхтын совхозой М. М. Арсланов 1600 га шажаха, 1200 центнер мяха абаха; Яруунын совхозой М. П. Дорощев 2000 га шажаха, 1600 центнер мяха абаха юм.

Тугалшад: Мухаршэбэрэй Сталиной нэрэмжэтэ колхозой М. В. Симукина тугал бүхэнэй шэгнүүрөө сүүдхэдэ дунда зэргээр 1000 граммээр нэмээжэ, тэдэнэй 11—12 гаратайдань 3 центнертэ хүргэхэ;

Мухаршэбэрэй Суулгын совхозой С. Г. Гыденва тугал бүхэнэй шэгнүүрөө сүүдхэдэ 1000 граммээр нэмээжэ;

Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой А. Т. Калашников тугал бүрин шэгнүүрөө 6 гаратай болотор сүүдхэдэ 900 граммээр нэмээжэ;

Бичурын аймагай Дзержинскийн нэрэмжэтэ колхозой З. Ф. Литвинцевай бригадинхид 120 тугал хаража, 11 гаратайдань тус бүрин шэгнүүрөө центнер болгохо.

Хорин аймагай «Победа» колхозой У. Ф. Мамеева 50 тугал түлжүүлжэ, тэдэнэй жэлтэйдэ 3 центнер шэгнүүртэй болгохонь.

Хоншод: Мухаршэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой Б. Цыбиков 100 эх хонин бүрийнөө 120 хурьга абаха хонин бүрийнөө 6 килограмм нооһо хайшалха;

Мухаршэбэрэй «Забайкалец» колхозой Т. К. Машинков 100 эх хонин бүрийнөө 130 хурьга абаха хонин бүрийнөө 4 килограмм нооһо хайшалха;

Бичурын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Н. Асеев 100 эх хонин бүрийнөө 120 хурьга абаха хонин бүрийнөө 4 килограмм нооһо хайшалха;

Түнхэнэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Л. Бадмаев 100 эх хонин бүрийнөө 120 хурьга абаха хонин бүрийнөө 3 килограмм нооһо хайшалха;

Закаменай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Ф. Яников 100 эх хонин бүрийнөө 130 хурьга абаха хонин бүрийнөө 3,5 килограмм нооһо хайшалха;

Хорин совхозой Д.-Х. Лубсанова эх хонин бүрийнөө 150 хурьга абаха хонин бүрийнөө 3,1 килограмм нооһо хайшалха юм.

Наалишад үнээн бүрийнөө жэлдэй нимэ һу нааха: Бичурын совхозой Д. Ц. Дармаева — 3600 литр; Түнхэнэй «Сибиряк» колхозой Р. С. Козлов — 3000 литр;

Сэлэнгын совхозой Б.-Х. Буянтуева—3900 литр; Исингын совхозой Ц. Д. Дугарова — 3000 литр; Погранична совхозой П. В. Потапова — 3000 литр;

Хүдөө ажахын институтай нуралсалай турсын ажахын Т. Г. Игумнова—5550 литр, З. Максимова — 5500 литр, Е. Г. Миханова — 5500 литр;

Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Ц. Г. Дашева — 3300 литр, Е. О. Бубеева — 3300 литр, һу нааха.

Шубуушад тахья бүрийнөө жэлдэй э

Айл бүхэнд—библиотека!

100 айл библиотектэй

Ороод, бурят уран зохиолын шинэ номууд наахан Хоша Намсараевий сугарамал зохиолууд библиотекэд үгс шэлэж абатгы.—Бирханай Карл Марксын шэвэр колхоздо нүүдэл агаар эрхэн, аймагай зохионы номой магазиндаа Батцо Молоновна ардзоний коммунистическэ ажалдай Радна Цыреновтэ...

Ном худар

Найнаар наймаалагдана

Хандажапова Ханджапова тосхоной номой магазиндаа жэлдэ наймаалагшаар зуура, ажалдаа нилээд дүршэлтэй болонхой. Тийнхөө наймаалха тусэбөө харада ходоодо үлүүлэн...

Хоолон хөөрэлдөөгөөр хургуули баригдахагүйл

даагүй гэсэн. Мүнөө байгаа хургуулинуудай байсангууд булта тооной хуушаранхайт классуудын харанхы, уйтан, кубатураар тон баганууд.

Жэшэнь, Жэмнэгэй дунда хургуули 24 класстай аад, оройдоо 15 классна таһагтай юм. Саяанай совхозой дирекци (директорын В. Д. Серебренников) хургуулида ямаршые тува хүргэнгүй. Хургуулин хажуудай шулууаар барихан томо гэжынхонто (урдань «Путь Ленина» колхозой байһан) үнгэрһэн жэл таранай амбаар болгондохой, хургуулин дирекци хүрээр Серебренниковтэ тэрэ конторын гэр эржэе, оло дахин хандаһан юм, тээд совхозой директор шэхэнэйгэшые мүнгөөрһэндэ хабшуулнагүй.

Аршаанай найман жэлэй хургуули тон хүшэр хүндэ байдалда хэшээлнүүдэ үнгэрһэдгэ: классуудын тон уйтан, ямаршые кабинет үгы, мастерскойнуудын багахан гэр соо арай шайма багтажа ядан байдаг.

Тинхэдэ хургуулин директор хүрээр Заяханов муртэй юмэ хэнэгүй. Үнгэрһэн 1960 ондо барилга эхилхөн хургуулида мунгэ, барилгын материал үгтэһэн юм, тээд хургуулин директор ганса мурээр барилга яажа абуулда гэжэниб гэгһэн шалтагаан олоо, юушые хэнгүй, үгтэһэн мунгөө минл хосороогоо хэн.

ЛАТВИН ССР. Шабараар хэгдэһэн элдэб зүйлүүдые худалдаха выставкэ Ригын уран хайханай салондо нээгдэе. Латвин дархашуудай шабараар уран гоёр нилэһэн зүйлүүд Ригэдэ, Москвада, Советскэ Союзай бусадшые городуудта, тэрэһэлэн уласхоорондын выставкэнуудэ нэгэнтэ бэш табигдаһан байна. Промышленостин худалмэрилгэгшэд Парижда нээгдэе советскэ выставкэдэ эльгээхэ зүйлүүдэ бэлдхэжэ байна. Зураг дээрэ: Латвида шабараар бүтээгдэһэн зүйлүүдые худалдаха выставкэ дээрэ.

Аша үрэ багатай суглаан тухай

Хүн зоний бэсын элүүрые хамгаалха үүргээ хэрээр дүүргэнбиди, жэшээ хургаал абамаар шэнэ юу дуулахамнайб гэгһэн бодолтойгоор медицинскэ мэргэжэлтэд зарлаһан конференцидэ эрхэн байгаа ёһотой. Тийншэгүй яахаб. Жэлдэ нэгэ дахин тэдэнэр сугларжа, ханажа ябаһан бодолоо үнэн зүрхэнһөө хөөрөлдөжэ, ажал хүдэлмэрингөө саашанхи зорилгоонуудаа хараална шуу.

Үндөө тиймэ хөөрөлдөөн болобогүй.

Мухаршэбэрэй аймагай медицинскэ хүдэлмэрилгэгшэдэй конференцидэ эрхэн залуу мэргэжэлтэд олон жэлдэ хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болон аха заха нүхэлдөө ямаршые туһаламжа абабагүй, харин муугаар хүдэлнэт, мэргэжэлдэ дээшлүүлнэгүйтэ гэгэ ээргээр шүүмжэлүүлхэнэ ондоо юушые дуулабагүй. Конференци дээрэ нэгэшые залуу эмшэ, хүдөөгэй фельдшерскэ пунктые даагша өөрынгөө ажал тухай үгэ хэлээгүй байһанын гайхалтай бэшэ. Суглаанда үгэ хэлэһэн 14 хүнһөө гансал Подлопаткын фельдшерскэ пунктые даагша зүрхэлжэ үгэ хэлэһэн байна.

Аймгүйсэдкомой элүүрые хамгаалгын таһагые даагша нүхэр В. Володин элдхэлээ найнаар бэлдээгүй, уцастогуудай больница, фельдшерскэ пунктуудай ажал хүдэлмэри, дутуу дундануудын болон найн талынь тус тустань эли тодоор харуулжа шаддагүй. Үгэ хэлэһэн олон нүхэд элдхэлхэшые шангаар шүүмжэлжэ зуураа, тэрэ хүдөөгөөр тон үсөөн ябадаг, тува заабари үгэдэггүй, тиймэһээ элдхэлээ юрэнхы, халирхайгаар хэлэбэ гэжэ тэмдэглэбэ. Үндөө аймаг дотор элүүрые хамгаалха, ариг сэбэрые сахиха хүдэлмэри найн гэгһэн аргагүй. Олонхи колхоз, совхозуудтай больница, фельдшерскэ пунктууд таарамжтай найн гэр байрагүй, задагай зайдан гэрнүүдтэ байһаар. Хэрэгтэй болохо шуулаа эм дом, инструментүүд тэндэ дуталдана. Гэнтэ хүндөөр үбшэлһэн хүндэ түргэн туһаламжа үзүүлжэ, холын малшадар ябажа, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха гэхэдэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилгэгшэд машина үгэдэггүй байдагынь элирбэ. Гадна зарим врачнар үбшэнтэй үбшэнгүй түүхэ үдэр бүри ёһо гуримарын тэмдэглэжэ, ажагалта хэжэ байдаггүй, ханаа амараар хүдэлдэг. Аймагай больницын дэргэдэ халдабаритай үбшэн-

Ш. НИМБУЕВ.

Аюулта дайсадые айлгажа шаданан алаг Буруухан Эшгэхэн хоёр*

Ай, зайлуул! Аймшагтай гэшэнь! Ханаарнь тойроод Дүүрэн шононууд! Хаанинь хоймортоо Лабхайжа хууна! Үбэлые хайшан гээд Үнгэргэхэ тухай Суглаанда тэдэнэр Суглархан байгаа.

Орошо хоёрнай Сухарингүйгөөр, Омогтой доруунаар Гэшхэлэн ошоод, Баруун тээхи Бандаб дээрэн Томоогтой янзаар

Тэрэнэй хэлэмсээр Гэхэн хэлэбэ: — Шоные харабал Шороор халдаад, Хороор аладаг, Хороо шэнгэнхэй Хоёр ёдогорхон Шүбгэ эбэртэй, Шүдэ хурсатай, Баранда суугай Баатар гэшэб!

Алахан гэжэ Айһан шононууд Аалин, нэмээхэн,

Үнэгэ бууданан Үбгэн ангуушан Гайханын ехээр Гайхан зогсоод, Аршаад нүдөө Ажаглан хараба: Тарган Буруу! Тархагархан Эшгэн!.. Аяар энде Ангай орондо Хаанаһаа ерһэн Хаатаршангууд бэ?!

Үбгэнэй тэдэндэ Ойртожо ерэхэдэ, Үнөөхи хоёрнай Танижархиба: Өөһэднэ эзан Өөрөө байшаба.

Баярлаһан хоёр Бархиралдан байжа, Хабарһаа эхилһэн Хамаг ябадалаа Хуруу хухадгүй Хуу хөөрбэ. «Хайрлахын ехээр Хайрлан уяржа, Хагда суглуулан, Хаяжа үгөөт. Тэрэнэйтайл ашаар Тэнхээбди» гэбэ.

Үбгэн баярлаад, Үрээл хэлэбэ: «Үхэлые дилен, Үндэжэ болоот! Дайсадые айлган, Даража намнаат! Энхэ жаргал Элдхэ эрхэ Эрэлхэг зоригоор Үлоо гэшэт. Үүсэлхэгүйб таанарые, Үхэлөөрөөл үхэхэт. Буруу, шаймае Буха болгохооб. Тэрхэгэрхэн хаяраршин Тэхэ хэхэб— гэд, Ангуушан тэдэнээ Ардаа дахуулаад, Баггүй ехээр Баярлан омогорхоод, Гэр тээшэ Гэшхэлшэбэ даа.

Малаан алаг Буруушые баяртай, Мадар, малар гэшхэлнэ. Эбэрээ урһанан Эшгэншые хүхюутэй, Эзэээ шэртэн алхална.

Ганса нэгээрэ Гаржа эхилбэ.

Буруу зорбон Булай шангаар. Бүдүүн гэшээр Бүрхирөөд абаба.

Эшгэн тэхэ Эшхэрэн хагад, Бахардуу шангаар Бабанаад орхибо.

Бүхы шононууд Бурил айшоод, Мэдээ алдан, Мэгдэн, гүйдэн, Үрдилдэн гараад, Үгы болошобо.

Хаанинь хүүлдэнь Хашхаран, бархиран, Шэлээ таталдаад, Шэрэһээ хаялад, Нюдөө аняад, Шүдөө зуугаад, Газашаа гүйжэ Гаржа арилба.

Ханинар хоюулаа Ханатараа хүхижэ, Эльгээ эгшээртэй Энээлдэжэ салаба.

Амгалан тэниглэн Амаржа унтаад, Хагданда үглөөгүүр Бэлшэжэ ябатарнь Хаанашые ойрошог Буу гэнтэ наяршаба!

Хоёр ханинар Гайхан зогсобо, Холуур дүтүүр Шэртэн хараба. Набтархан боролжын Наада тээхэнэ Ябаган ангуушан Ябажа ябаба...

Хуугаад орхибо, Толгойгоо дээшэн Үргэн татаад, Хадхуу шэрүүнээр Хараашалаад абаба. Абажа абаһан Арһаа зорбон Нэжэрээд, нэжэрээд Нэгсэрээд абаба.

Жэгтэйхэн юмэ Харанан шононууд Жэхылдэн айшоод, Шугшылдан хууба.

— Хэд, юуд гэшэбта? Хэлэжэ хайрлыт. Хайшаа ошоотнайб, Хаана хүрэхэнайб? — гэд, Айшанхай хаанинь Аргадаһан шэнгээр Аргаахан асууба.

Бугжагар сулахан Буруун бухманай Хажууһаан нүхэрөө Халдаад дооноуур, Хашамал хоолойгоор Хаанда харюусаба: — Аса туруутай Амитадай ахалагша Гүзээ ехэтэй, Гүндүү зоригтой, Алаг бээтэй, Арсалан түрэлтэй, Барас хүсэтэй, Баатар гэшэб! Үбэл болоходо Үмдөөд абаха, Даарабал хэдэрхэ Даха оёхоо Арһа суглуулжа, Агнажа ябаһан Ангуушан гэшэб!

* Түгэсхэл, Эхининь мартын 18-най номерто.

Ц. Гармаевай зурагууд.

ЭРЭЭН ГҮРӨӨНЭН

Нэгтэ таряашан хүн буй волоор (сараар) хээрэ газар хахажа байба. Энэ үедэ һөөг бургаһанай саанаһаа эрэн гүрөөһэн тэдэни харажар хирбэ. «Яхадаа энэ томо сар хүнэй мэдэлдэ орожо, номгон ябанаб» гэжэ гайхаба. Үдэ багта таряашан сараа мульталжа, амархынь модной нүүдэртэ табиад, өөрөө эдэлжэ хэбэ ябаба. Эрэн гүрөөһэн сарай хажууда эрээл:

— Ши нимэ томо байгаад, юундэ энэ заахан амитанай мэдэлдэ байнаш?

— Энш хүн гэшээл, ухаан оюунтай юм.

Хүн сараа барихада ерэбэ, эрэн гүрөөһэн хүнһөө асууба:

— Хүн, а хүн, хайшан гэжэ ухаан олохо гэшэб? Ангууд үгэдэми орожо үгэнгүй. Хооллохо гэхэдэ тэдэни намнаха болодогби. Ши өөрынгөө ухаае харуулыш. Магад ухаатай боложшые шадхаба...

— Тиймэ болоо наашин, баярлахаар лэ даа, гансал ухаага гэртэ мартааб,— гэбэ хүн.

— Ши ошоод ершли.

— Зай, харин ши сарыемни бү эдижэрхөөрой. Үгы, найдабаритай байхын тула би шаймае мүнөө дээрэ молондо уяһуу. Ши ханаага бү зобо, би бусаад ерэхэб, тингээд тибиха шаймае.

Эрэн гүрөөһэн зүбшөөбэ. Таряашан хулһанай утаһаар томоһон бүхэ аргамжа абажа, бүхэ гүшээр эрэн гүрөөһые молондо хулбэ. Тингээд молон доро гал түлжэ, эрэн гүрөөһые галдажа оробо.

— Иимэ байдаг юм хүнүүдэй ухаан, харалшын, ойлгомо абаарай. Жэжэшые, томошые амитание барижа эдихэшин ямар нэм, мүнөө мэдэжэ аба,— гэбэ хүн. Эрэн гүрөөһэн арай шайма гэжэ носожо, шандаруу болоһон аргамжые талалжа, саашаа зугадаба.

Тэрэ аргамжын мурэнүүд зурыгаад бэдэнь мүнөөшые болотор үлэшэн юм гэжэ хэлсэдг.

Хүнэй ухаа мартаагүй тула эрэн гүрөөһэн хүнтэй уулзаха ехэ дурагүй шуу.

А. Банзаракаев бурялшалба.

Элбэг һонин наадатай Эжы, абын эрхмүүд! Хододоол хүхюун зугаатай. Хөөрхэн, согтой хүүгэдүүд!.. Ухибүүд, таанадай хуби зол Иимэл сэнгүү байһай даа!

Л. ХАПЦУРОВАЙ фото. С. ЧИМИТЦЫРЕНОВЭЙ үгэ.

ЭЛДЭБ ҮНИН

ШАТАР

Бираагүй...

Эхэнэр шатаршад дунда Чита городто эхилэн мурьсөөнэй һуулин уулзалга боло. Федерацин шатаршад дунда эрчимлэж ябадан Пахомова республикнай чемпион Гармаева шүүжэрхө. Игумнова — Гиндман, Коновалова — Шаранова гэшэд тэнсэ. Свердловский шатаршан Вахонинатай наададан Ульмжиева шадамар бэрхээр тулалдажа, нүхэрөө шүүһэн байна. Тиггэжэ Ульмжиевнай нэгэдэхэ разрядтай нормо дүүргэжэ.

Мурьсөөнэй дун гаргахата, 8,5 очко абанан Пахомова (Пермь) эрчимлэжэ. Найман очкотой болоһон Малкина хоёрдох, 7—7 очкотой Вахонина, Айбиндер гэшэд удаахи һууринуудыг эзэлэ. Манай шатаршад Ульмжиева—6, Игумнова — 5,5 очко абанан байна.

Улан-Удэ городто шатараар эршүүлдэй дунда үнгэргэгдэжэ байгаа мурьсөөнэй арбадахи уулзалга боло. Эдэнэр сооһоо эрчимлэжэ ябадан ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн Петр Тоглов Уладоровы шүүжэ, үшөө нэгэ очко өөртөө нэмбэ.

Арбадахи уулзалгын удаа Тоглов—8,5, Хабухаев—7,5, Павлов, Казимин, Мадаев, Хасудовский, Назимов, Мамиллов тус тустай 6,5—6,5 очкотой.

А. Михайлов.

Таль Ботвинник хоёрой шатарай мурьсөөн

МОСКВА, мартын 20. (ТАСС). Урдан долхон чемпион байһан Михаил Ботвинник сагаанаар наадажа, Гурбадахи партия эхилэ. Энэ удэр гурбадахи партия наадагдажа дүүргүүгээр хошуулагдажа, Ботвинник нэгэ үлүү хүбүүтэй.

МОСКВА, мартын 21. (ТАСС). Шатарай долхон чемпион Таль дэлхэйн түрүү һуури эзэлһин тула шатарай мурьсөөнэй гурбадахи хошуулагдаһан партия үргэлжлүүлэгдэн, диндээб гэжэ мүнөөдөр мэдэрэ.

ХАРИЛСАН ТУЛАЛСАЛГА

Эздын «Октябрьский» совхоз хаяхан байгуулагдһан ажахи болоно. Тэрэ совхозыг шэфтээ абанан Улан-Удын түмэр замшад совхозойхидто али болохо туһаламжа үзүүлэ. Жэшээлхэдэ, түмэр замшад райпрофсоюз совхоздо хаяхан тогтоһон профсоюзай хүдэлмэришэдэй комитедэй саг үргэлжэ холбоо барисагтай байдаг.

Гадна байгша оной мартын эхээр түмэр замшад тус

КНИЖИО

...Арай гэжэ арбая үнгэржэ ябаһан Оля Рожкова бурхан шажада шүтэдэ болоһонхоо хойшо харгыгаа алдаа юм гэжэ наа, хэн үнэншэхэ гэшэб? Нээрээшэ заводой главна инженерэй комсомол басаган Олинин хуби заяанда имэ ушар дайралдаа бшуу. Энэ залуу басаганай ролине шадамар бэрхээр гүйсэхэдэн Инна Гулай харагшадай үнэншэмэ зохидоор гүйсэхэнэ. «Тучи над Борском» гэнэн тус киноповесть залуушуудла зориулагданхай. Тимнхэнэ фильмин гол рольнуудта залуу артистууд наада.

Мосфильмын киностудияда зохиогдожо гараһан энэ киноповесть харагшадай хонирхомоор лэ ха.

«Осторожно, бабушка!» Иимэ гаршадтай үнгэтэ кинокомеди тус арбан хоногой туршад республикын кинотеатруудта харуулагдажа эхилэнхэй. «Ленфильмын» киностудияда зохиогдожо гараһан кинофильмын гол рольдон харагшадта мэдээжэ болоһон артистууд Ф. Г. Раневская, С. Н. Филиппов, залуу артистууд Ролан Быков, Ариадна Шенгелтай гэшэд наада.

—Удаахи зохиолоо бэлдэхэжэ байхада, ямар нэгэ шалтагаанаар жаргал, таллаангүй болгоһондо үсэд нэртүү ажал, тэмсэл харуулаха зорилго урдаа табигһан байгаа, гэжэ кинодраматург И. Маневич хөөрэнэ. Зохио-

совхоз ошожо, тэндэхэ клуб шэмэглэн гоёогоо, хүдэлмэришэдтэ хэдэн хатар наада харуулаа. Мүн совхозой уран хайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ туһалалсаа.

Түмэр замшад шэфтээ абанан совхозойнгоо хүдэлмэришэдтэ фермэ дээр гүүр абажа ябах радиоло, радиоприёмник, ном, шатардаам, домино гэхэ мэтыг бэлэглэһэн байна.

Хабарай тарилгын үедэ совхозой хүдэлмэришэдыг культурна талаар хангахын тулада түмэр замшад гараха апрель һарада совхоз ошохоор бэлдэхэй хүдэлмэри хэжэ эхилэнхэй.

Н. Алдаров.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): агитбригадын гэшүүд Наташа Гордеева, тус агитбригадын хүтэлбэрилэгшэ Михаил Магазинер, Тая Темникова, Катя Родина, Аня Мордовская гэшэд удаахи фотостенд бэлдэхэжэ байна.

Д. Капустиной фото.

Хонирхомоор ха...

лойнь гол удха хохор хүнүүдэй ажабайдал харуулна. «Мосфильмын киностудияда зохиогдоһон «Слепой музыкант» гэнэн кинокартинын гол рольнуудта Б. Ливанов, В. Ливанов, Ю. Пузырев, А. Грибов, М. Стриженова гэшэд наада.

«Азербайджанфильмын» киностудияда зохиогдожо гараһан «Кёр-оглы» гэнэн хонирхолтой кинокартина мүн лэ харуулагдана. Кёр-оглы хохор хүнэй хубүүн гээд 16-даху зуун жэлэй һүүл багта Азербайджанай таряшадай буһалгаа ударилаһан шэн зоригтой Ровшанин нэрлэдэг байһан юм. Жаахан Кер Гасан хаанһаа арадайнгаа зоболон хонидолой түлөө харюуын абахаб гэжэ эсэгынгээн наһа барахадан тангариглаһан байгаа. Уланшгүй үгытэй шүүлхэ бүридлэһэн сэрэг эмхидхэд, хаанай урдаһаа тэмсэжэ эхилэнэ.

Тэршэлэн Хятадай, Германия Демократическа Республикаын, Венгриян, Чехословакиян киностудиянуудта зохиогдожо гараһан «Красный ураган», «Тайна затопленного корабля», «Катастрофа», «Принцесса с золотой звездой» гэнэн кинокартинанууд харуулагдажа байһанхай.

Һаяар Максим Горькийн нэрэмжэтэ киностудияда зохиогдоһон «Прыжок на заре» гэнэн кинокартина харуулагдахань.

БАГШАНАРТА ХЭРЭГТЭЙ НОМ

Һаяхан «Жамсо Тумунов» гэжэ ном хэблэлхэ гараба. Бурядай научно-шажэжэлгын комплексно институттай хүдэлмэрилэгшэ Ц.А. Дугарниев уран зохиолшын творчество ажабайдалтайн нягта холбожо, гүнзгүүгээр шэнжэлжэ бэшлэн байна.

Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэрһинэн тала» гэжэ романине уншаагүй гү, али энэ роман тухай дуулаагүй хүн гансахан манай республика соо бэшэ, мүн орон соомнай үсөөн байха. Энэ романаараа Жамсо Тумунов нэрэ нэрлүүлжэ, олондо мэдээжэ болоһон бшуу. Тус романин арадай демократин гүрэнүүдтэ оршуулагдажа, монгол, венгри, немец, чех хэлэн дээрэ хэблэгдэн юм, Жамсо Тумуновай ажабайдал, ажал ябуулган, ургалта хүгжэлэнэ хонирхолтой: эхин нургуулин багша, комсомолой хүдэлмэрилэгшэ, бурядай номой хэблэлэй редактор, советскэ арминн офицер-фронтвик, уран зохиолши.

Багшын ажалһаа эхилжэ, элитэ уран зохиолши болотороо Ж. Тумунов ургалан, хүгжэлэн юм. Хонирхолтой нэгэ акттай пьесэ оршуулаһаа эхилээд, томо томо поэмэ, романуудыг бэшлэн байха.

Жамсо Тумуновай творчество арад зоной ажабайдалтай нягта холбоотой: бурят зоной ажабайдал, Эсэгэ ороноо хамгаалһан Агуухэ дай-

най үсын байдал, баатар сэрэгшэд тухай зохиолнууд, ажахи нэргэн бодоолгын жэлүүдтэй амжалта илалта харуулагдана.

Тус ном «Орлоло», I. «Сэсэгма», «Пьесэ ба бусад зохиолнууд», II. Эрэлхэ ябадал «Илалтын Гимн», III. Үргэн горизонт, «Нойрһоо һэрһинэн тала». Библиографи гэнэн бүлэгүүдтэй.

Түрүүшын бүлэгтэ Жамсо Тумуновай түрэн гараһан тухай, тэрэнэй түрэлхид, һуралсал тухайн тобохоноор хэлэгдэнэ. Мүн тэрэнэй багшалан, комсомолой райкомдо эдбхитэйгээр хүдэллэн тухай тэмдэглэгдэнэ.

Жамсо Тумунов ажаллажа эхилээд байхада, түрүүшынхез багханууд пьесэнуудыг бэшэжэ эхиллэн байгаа.

Түрүүшын хоёр жүжэг нургуулин сценэ дээрэ табигдаһан юм. «Хилэ дээрэ» гэжэ пьесэ соогоо арад зоной нэрэмжэтэй байхынь автор урьяална. Ангийн дайсан Андрейн хорото муухай ааша хэжэ байһаар балхыса баригдананин энэ харуулагдана.

«Шиндхэгдэн асуудал» гэжэ комедийн бэшгэлхэн тухай, «Нойрһоо һэрһинэн тала» гэжэ романай нэгэдэхэ хуби 1941 он болотор бэшэжэ эхиллэн тухайн, «Сэсэгма» гэжэ пьесын удха, тэрэнэй сценэ дээрэ табигдаһан тухайн номой автор дэлгэрэнгүйгээр бэшэнэ.

Гурбадахи бүлэг соогоо Ж. Тумуновай советскэ арминһаа бусажа (1946), нинтын ажал хүдэлмэридэ хабаадалсаһан тухайда, тэрэнэй творчество тушаа хэлэгдэнэ.

Ж. Тумуновай зохиолнуудай ород, бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэһынь, уран зохиолшын творчество тухай гараһан статьянуудай список дүүрэнээр библиографи соо үгтэнэ.

Ц.А. Дугарниев а в а й «Жамсо Тумунов» гэжэ ном уншахада, уран зохиолшын нинтын ажал хүдэлмэридэй, тэрэнэй творчествой гүнзгүүгээр танилсаха байнаба. Тимнхэнэ энэ ном илангаяа багшанарта тон ехэ аша тухай гэжэ һанагдана.

Б. Батоев.

ХИЛБЫН САНААНА

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыно США-гэй гүрэнэй секретарь Раснтай уулзаа

ВАШИНГТОН, (ТАСС). США-гэй гүрэнэй секретарь Дин Раск, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко гэгшэд мартын 18-да 5 часа турша соо уулзаһанайгаа һүүлээр Вашингтонтой сагаар 18 часа хөөрэлтдөөгөө дүүргэ.

Уулзалгын дүүрхэдэ Советскэ Союзай, Америкын хамтын коммюнике толилогдоо. А. А. Громыко, Д. Раск «Советскэ Союзда, США-да хабаатай хэдэн асуудалуудыг сэхэ руун хэлсэхэн байна» гэжэ коммюнике дотор заагдана.

Уласхоорондын шухала асуудалуудаар хоёр правительствын хараа бодол улам дутрхы боложо, тэдэ асуудалуудыг саашадан зүбшэн хэлсэлгэдэ туһалха бээ гэжэ коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Алжир арадай амжалта

ПАРИЖ, мартын 21. (ТАСС). Гүрэнэйнгөө засаг туршы өөһөдөө тодорхойлохо тушаа асуудалаар хэлсэхэ хэе гэжэ Алжирай Республикын саг зурын правительствын дурдахан дурдахалы Францин правительствэ зүбшөөн байна, энэнтэйнь дашарамдуулан, Алжирай Коммунистическэ парти мэдүүлгэ толилоо. «Алжир арадай баатарлигаар тэмсэхэнэй, Францин арадай эб найрамдал улам ехээр хүсэлдэ болоһоной, Алжирай хэрэгыг правительствууд болон арадуудай хани ёһоор мэдээлжэ болоһоной ашаар имэ ехэ амжалта туйлагдаа» гэжэ Алжирай Коммунистическэ парти тоолоно гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

«Алжире бээ даанхай байдалтай болгохо асуудалыг амгалан ёһоор шиндэхэдэн Алжирай Республикын саг зурын правительствы Алжирай компарти дэмжэхэ байха» гэжэ Алжирай компарти дахиһаа мэдүүлэ.

Америкынхид Лаосто эсэргүү тэмсэлээ улам үргэдхэнэ

ХАНОЙ, мартын 20. (ТАСС). Хэрбээ Америкын империалистууд, тэрэнэй туһамаршал Лаосто эсэргүү добтолгоо болжуулаагүй һаань, арад, арми тэдэндэ шанга харюу үргэжэ, өөрингөө газар дээрһэн намнаха юм гэжэ «Голос Лаоса» гэдэг радиогоор мүнөөдөр мэдээлэгдэнэ. Лаосой национальна сэрэгтэй комитедэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Америкын империалистууд, тэдэнэй союзангүүд уласхоорондын конференци зарлахаһаа, Лаосой асуудал бүри амгалан ёһоор шиндэхэдэн арсажа, үймөө үүсхэгшэдтэ улам ехээр туһалха, Лаостохи гражданд дае улам үргэдхэхэ хүсэлтэй гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Буу эзбэсг, сэрэгтэй материалнуудыг улам ехээр үгэдэг болохоннай гэжэ

Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй пленум

ПХЕНЬЯН, мартын 21. (ТАСС). Корейн Ажалай партиин Центральна Комитедэй пленум Ким Ир Сенэй түрүүлэгэ доро мартын 20-до эхилээ.

ЦК-гэй гэшүүд болон канделадуудһаа гадна, пленумдэ Центральна Шалгалтын коммиссин гэшүүд, нютагай партиина организацинуудай, министрствонууд болон центральна эмхи зургаануудай, засагай нютагай органуудай, заводууд болон фабрикануудай олон тоото хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана.

Корейн Ажалай партиин IV съезд зарлаха тухай, «Эдэ хоолой промышленностин хүдэлмэриг хайжаруулаха, үргэн хэрэглэлэй эд бараа ехээр гаргадаг болохо тушаа» 1958 ондо баталан абтаһан партиин ЦК-гэй июниын пленумэй шиндхэбэрин дүүргэлтэ тухай, капиталһаа барилгыг үргэдхэхэ тухай асуудалууд пленум дээрэ харагдаха байна.

Корейн Арадай партиин IV съездые 1961 оной сентябриин 11-дэ зарлаха гэжэ пленум тогтоогоо. Корейн Ажалай партиин Центральна Комитедэй хүдэлмэрин дүнгүүд тухай (элидхэлшэ Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй түрүүлэгшэ Ким Ир Сен), Корейн Ажалай партиин Центральна Шалгалтын коммиссин хүдэлмэрин дүнгүүд тухай (элидхэлшэ Корейн Ажалай партиин Центральна Шалгалтын коммиссин түрүүлэгшэ Ли Хи Чжун), КНДР-эй арадай ажакы 1961—1967 онуудта хүгжөөхэ долоон жэлэй тусэб тухай (элидхэлшэ КНДР-эй Министруудэй Кабинедэй түрүүлэгшын нэгэдэхэ орлогшо Ким Ир) элидхэлшэ сессе дээрэ шагнагдажа, зүбшэн хэлсэлгэдэнэ гадна, Корейн Ажалай партиин центральна хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаха юм.

ЦК-гэй пленум мүнөөдөр хүдэлмэрээ үргэлжлүүлээр.

Эхэ орондоо урбагшад яаралтайгаар бэлдэнэ

НЬЮ-ИОРК, мартын 20. (ТАСС). Кубын правительствы эзбэсгэй хүсөөр унагааха сэрэгтэй тусэбүүд бэлдэхэгдэжэ байна гэжэ «Юнийтед Стейтс Ньюс Энд Уорлд Рипорт» гэжэ Америкын журнал бэшэнэ. Политическэ, сэрэгтэй хэдэ хэдэн ушар байдал хардаа абажа, революцида эсэргүү добтолго эхилэхэ тухай шиндхэбэри баталан абтаха юм, гэжэ журнал бэшэнэ.

Революцида эсэргүү тэмсэгшэд мүнөө үедэ «В-56» маркын бомбардировщицуудтай.

Лаосые дахиһаа занана

ПАРИЖ, мартын 21. (ТАСС). Таиландын премьер-министр Сарит Танарат Лаосто эсэргүү эзбэсгтэ бүлмтаралтын байлдааһа улам үргэдхэхынь СЕАТО-е урьялаа.

Америкэдэ бүтээгдэнэ «С-54» маркын транспортна самолёдуудтай юм. Бомбардировщицууд революцида эсэргүү тэмсэгшэдтэ Эскамбрай хадада буу эзбэсг хаяна. Революцида эсэргүү тэмсэгшэдтэ мүн далайгаар буу эзбэсг хаягдана.

США-да байһан Кубын дайсад Кубын правительствода һаяар харюу үгэхы хүсэнэ, яахадаа гэхэдэ, Кубын правительствын байдал улам һайжарна, Эскамбрай хадада байһан революцида эсэргүү тэмсэгшэдэй байдал түргөөр мууджаа байна гэжэ журнал заагаа.

Танарат журналистуудта хандаха зуураа, ингэж хэлэ: «СЕАТО-гэй сэрэгүүдыг Лаост эсэргүүнэй ашаар лэ тэндэ эмхи гурим байгуулжа болохо юм гэжэ би тоолоноб».

Үймөө үүсхэгшэд сухарина

ХАНОЙ, мартын 20. (ТАСС). Правительствын сэрэгүүд Патет-Лаогой отрядууд амжалтатйгаар добтолно.

Тэдэнэр Ванг-Виенгһэ хойгуурашга 25 модоной газарта байдаг Фа-Танг гэжэ тосхоний үсэгэлдэр сүлөөлөө гэжэ «Голос Лаоса» гэдэг радио мэдээсэнэ. Бута сохигдон үймөө үүсхэгшэдэй солдадууд урагшаа яаралтайгаар сухарина.

Союзна сэрэгүүд Сиенг-Куанг гэжэ провинцида байдаг Муонг-Нган, Муонг-Фан гэжэ тосхонуудыг эзэлээд, үймөө үүсхэгшэдэй бүхэллэтын шухала пункт болохо Та-Том тэшэ добтолжо оробо, энэ тосхон хүсэд хүрээлэгдэхэ аюулда ороод байна.

Союзна сэрэгүүд энэ пункт шадар далайлахадаа, эдэ хоолой зүйлнүүдтэй, һомо хэрэгсэлтэй хэдэн складуудыг, радио апаратура, буу эзбэсг буяан абаа.

Патет-Лаогой отрядууд Кхаммуан провинцидахи (Центральна Лаос) 8-дахы харгы шадар байдаг Напе, Лак-Сао гэжэ бүхэллэтын газарнуудыг сүлөөлөө.

Тобшо мэдээсэлит

Совет ухаалан зоной, тэнэ юмэ үүсгэн делегаци Прага ерээ. Чин а ки ки Социалист Республикада ухаалан хөгшодой хүдэлмэриг дэлгэрэй байһантайн танилсаһаа гадна, дүшэл тухайгаа хөөржэ машина бүтээһин хэдэ дуудаар ябах юм.

СССР-эй арадай композитор А. И. Хачатуряна айлшала «Гаянэ» гэжэ балет тухай арадай оперодо хэблэһан бэлдэхэлтэй коммюнике танилсаһан, нислэл культурын түлөөлэгшэдтэ заһан байна.

Чехословакиян инициатива самодууд мүн Европа, Африка, Азия роудуудта Прагаһаа нислэл СССР-эй агаарай флот 1961—1965 онуудта шад аша нэрлэгээ 3,5 дээшлүүлэхэ юм.

Зонхилхы либерал демократическа партиин ментын депутат болоһон Гадэ Гяноной верховно стурэоние депутатаһаа Л. Лава. Фукуда гэжэ орон хуули хазайгуулаһан хөө эрхээ хайгаданай хөө партиин гурбадахи динь болоно.

Урда Родезидэ тулалдаанууд боло

ЛОНДОН, мартын 21. (ТАСС). Конституци хэлсэхэнэй буруу һуури дээрэ Урда Родезидэ дала улам түгшүүрлэлэ болонхой. Национальн кватическа партиин тал ринталагшадтай 30 минута нэй хабаадалгатай митингэ лавийа городто үсэгэлдэ лоо. Полициинхид митингэ хабаадаһан Африкын хуулидай тулалдаа.

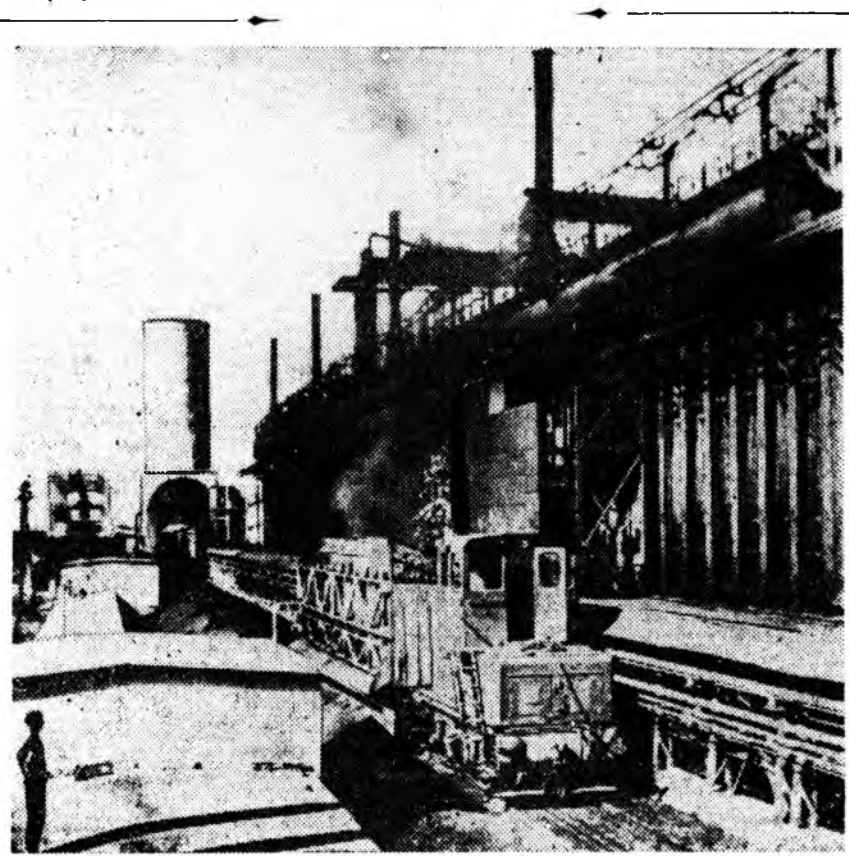
Митингэ хабаадаһан намнахын тула полициинхид митингэ үсэгэлдэ дэлэн байна. Африкын зон полициинхид руу шэл амһартануудыг эхилээ гэжэ Рейтер агентствын корреспондент Бун Хоо мэдээсэнэ. Хоёр тэ гэмтэгшэд бин. Демократическа хабаадаһан хоёр дээрэгүйгөөр болон абаашагдаа. Полициинхид хүн шархатаба.

Вьенпһан шадар байлдаанууд боло

ХАНОЙ, мартын 21. (ТАСС). Үймөө үүсхэгшэд байһан Вьенпһан родто сошордуу байдал хөбөлдөнхой. Шархатаһан дат, офицернуудыг ашаанай машинанууд үнгүүтэй город согоорууд Городто дүтэ шадар бай болоно. Патриолуудай эхэ отрядууд Вьенпһан-Хонг гэжэ харгы хад На-Кха гэжэ пункт эзэлэ родлоо 16 километрын тулалдаан боложо байһан мэдээсэгдэнэ.

Патет-Лаогой частнууд ладар ортыг гэнэн уртай үймөө үүсхэгшэдэй офицернуудтэ хайлаһан даһанууд Вьенпһан тараагдана. Үймөө үсэгэлдэ солдадууд фронт соо улам олооро арсадаг үймөө үүсхэгшэдэй офицернуудтэй Амьтандын советингүүдта даа гэжэ «Голос Патет» гэдэг радио мэдээсэнэ.

Редакторай орлогшо С. Б. БАЛЪЖИНИН

ИНДИН РЕСПУБЛИКА. Индин, совет барилгашад хамтыг хүсөөр байгуулаһан Бхилайн металлургическа завод Азида металлургическа томохон предприянуудай нэгэ мун. Зураг дээрэ: Бхилайн металлургическа заводой коксово батарейнууд. ТАСС-эй фотохронико.

1961 ондо «БҮРЯТ ҮНЭН» газетэдэ хэдэжэ байдаг

Хэлхэе холбооной конторо, отдал почтальон бүхэн, предпряти, эмхидхэн, совхоз болон колхозуудта таряадаг олонитын түлөөлэгшэд абана.

Газетэ захиха үнэ сэн: 12 харын—6 түхэриг, 6 харын түхэриг.

НУХЭД УНШАГШАД, «Бурят үнэн» газетээ шамдажа захихит!